

Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om polismyndighetens medverkan vid eftersök av vilt som varit inblandat i en sammanstötning med motorfordon;

RPSFS 2010:6
FAP 226-1

Utkom från trycket
den 24 juni 2010

beslutade den 17 maj 2010.

Rikspolisstyrelsen föreskriver följande med stöd av 13 e och f §§ förordningen (1989:773) med instruktion för Rikspolisstyrelsen och meddelar följande allmänna råd.

Inledning

1 § Denna författning innehåller bestämmelser om polismyndighetens organisation för och samordning av eftersök av vilt som varit inblandat i en sammanstötning med motorfordon.

Författningen innehåller därutöver upplysningar om bestämmelser i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905) som har betydelse för polisens åtgärder med vilt i andra fall än vid sammanstötning med motorfordon samt rekommendationer om tillämpningen av bestämmelserna.

2 § Enligt 2 § andra stycket 6 förordningen (1989:773) med instruktion för Rikspolisstyrelsen svarar Rikspolisstyrelsen för organisation och samordning av verksamhet för eftersök av trafikskadat vilt.

Det övergripande arbetet med organisation och samordning av eftersöksverksamheten som avses i första stycket bedrivs genom det Nationella Viltolycksrådet (NVR).

Författningsbestämmelser

3 § Om ett vilt har varit inblandat i en sammanstötning med ett motorfordon får polismyndigheten enligt 26 a § jaktlagen (1987:259) vidta de åtgärder som behövs för att djuret ska kunna spåras upp och avlivas. Polismyndigheten får även ge någon annan i uppdrag att vidta sådana åtgärder.

Har polismyndigheten underrättats om att sammanstötning skett mellan ett motorfordon och ett djur av en art som anges i 33 § första stycket eller i 40 § första stycket jaktförordningen (1987:905) får polismyndigheten, enligt 40 § andra stycket jaktförordningen, ge någon annan i uppdrag att genomföra eftersök av djuret. Berörd jakträttshavare eller markägare ska om möjligt underrättas om beslutet.

4 § Naturvårdsverket har utfärdat närmare föreskrifter om genomförande av eftersök i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (2002:18) om jakt och statens vilt.

Polismyndighetens eftersöksverksamhet**Länsansvarig inom polismyndigheten**

5 § Polismyndigheten ska utse en länsansvarig för samordningen av polismyndighetens eftersöksverksamhet.

Allmänna råd

I samordningsansvaret bör ingå att vara sammankallande för NVR:s regionala möten samt att i samverkan med länsansvarig inom NVR anordna utbildningar för polismyndighetens personal och för utsedda kontaktpersoner, eftersöksjägare och sådana anlitate jakträttshavare som sägs i 18 §. Det är särskilt angeläget att polismyndigheten anordnar utbildningar för berörd personal inom myndigheten, såsom personal vid länskommunikationscentral, Polisens kontaktcenter, vakthavande befäl, stationsbefäl och närpolischefer. Vidare att, i samråd med länsansvarig inom NVR, kontrollera att eftersöksekipagen uppfyller föreskrivna kompetenskrav enligt Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2002:18) samt att godkänna dessa innan de anlitas av polismyndigheten.

Därutöver bör länsansvarig tillse att utsedda kontaktpersoner, eftersöksjägare och sådana anlitate jakträttshavare som sägs i 18 § fullgör sina uppdrag på ett lämpligt och godtagbart sätt. För att organisationen ska fungera effektivt och varaktigt är det särskilt viktigt att bevaka hur uppdragen fördelas.

Kontakter mellan polismyndigheten och Rikspolisstyrelsen i frågor om verksamheten inom NVR bör ske via länsansvarig.

Polismyndigheten bör utifrån verksamhetens krav och omfattning bedöma behovet av att utse även en biträdande länsansvarig.

6 § Endast den som med godkänt resultat har genomgått av Rikspolisstyrelsen beslutad och i kursplan fastställd central funktionsinriktad utbildning får vara länsansvarig eller biträdande länsansvarig för eftersöksverksamheten.

Den som genomgått utbildning enligt första stycket ska senast vart femte år genomgå av Rikspolisstyrelsen beslutad och i kursplan fastställd central funktionsinriktad utbildning.

Utbildning enligt andra stycket får genomföras av länsansvarig eller biträdande länsansvarig, som är av Rikspolisstyrelsen certifierad examinator.

Polismyndigheten får medge undantag från första och andra stycket om det i det enskilda fallet finns särskilda skäl. Ett sådant undantag får medges för högst ett år.

Allmänna råd

Exempel på när undantag enligt 6 § första och andra stycket bör kunna medges är när en vakans uppstår oförutsett och myndigheten inte har tillgång till en utbildad ersättare eller om den länsansvarige har varit tjänstledig och därför inte har haft möjlighet att genomgå utbildning enligt andra stycket inom föreskriven tid.

I fråga om genomförande av utbildning enligt 6 § andra stycket bör möjligheterna till samverkan och samutnyttjande mellan angränsande polismyndigheter tas till vara, exempelvis genom att länsansvarig vid en polismyndighet ansvarar för utbildning av länsansvariga vid angränsande polismyndigheter.

7 § Det åligger polismyndigheten att se till att länsansvarig och biträdande länsansvarig genomgår utbildning enligt 6 §.

Lokalt ansvarig inom polismyndigheten

8 § Polismyndigheten ansvarar för att regelbunden samverkan sker med lokala intressenter inom NVR i respektive ansvarsområde.

9 § Polismyndigheten ska inom myndigheten utse en ansvarig för kontakten med lokalt samordningsansvarig inom NVR för ett eller flera ansvarsområden samt vara sammankallande för möten med kontaktpersoner, eftersöksjägare och sådana anlitade jakträttshavare som sägs i 18 §.

Allmänna råd

I ansvaret bör ingå att anordna utbildning på lokal nivå för utsedda kontaktpersoner, eftersöksjägare och jakträttshavare som sägs i 18 §, samt att sköta utlämning och återtagande av sådan utrustning som polismyndigheten tillhandahåller åt dessa. Polismyndigheten bör anordna minst ett möte årligen med lokala intressenter inom NVR och med kontaktpersoner, eftersöksjägare och sådana anlitade jakträttshavare som sägs i 18 §.

Den frivilliga eftersöksorganisationen inom Nationella Viltolycksrådet

Länsansvarig inom NVR

10 § Polismyndigheten ska, efter förslag från NVR regionalt, utvälja en länsansvarig och en biträdande länsansvarig inom NVR med ansvar för att erforderligt antal kontaktpersoner och eftersöksekipage finns att tillgå i länet samt för samordningen av kontaktpersoner och eftersöksekipage.

11 § Polismyndigheten ska, efter samråd med länsansvarig inom NVR, dela in polisdistriktet i för eftersöksverksamheten lämpliga ansvarsområden.

Ett ansvarsområde ska anges med en beteckning som innehåller länsbokstav följt av ett områdesnummer i löpnummerordning (t.ex: AB0001).

Allmänna råd

Gränslinjerna för respektive ansvarsområde bör utgöras av avgränsningar såsom kommun eller del av kommun, församling, viltvårdsområden, skötselområden, vägar eller vägsträckor. I vissa fall kan ett ansvarsområde omfatta flera kommuner.

Avgörande för en lämplig indelning är att det inte bör vara större än att den eller de kontaktpersoner som ansvarar för området kan upprätthålla en god lokalkännedom och kunskap om markägar- och jakträttsförhållandena inom området.

Samordningsansvarig lokalt inom NVR

12 § Polismyndigheten ska, efter samråd med länsansvarig inom NVR, välja ut lokalt samordningsansvarig inom NVR med ansvar för ett eller flera ansvarsområden. En lokalt samordningsansvarig inom NVR ska inom sitt eller sina ansvarsområden svara för kontakten med lokalt ansvarig inom polismyndigheten, se till att det finns erforderligt antal kontaktpersoner och eftersöksekipage att tillgå samt ansvara för kontakten med och samordningen av dessa.

Kontaktpersoner

13 § Med kontaktperson avses en person som, via NVR regionalt, frivilligt åtagit sig och av polismyndigheten blivit godkänd för att stå till förfogande för att fördela eftersöksuppdrag som avses i 40 § jaktförordningen (1987:905) och som uppfyller kompetenskraven i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2002:18) samt är registrerad i NVR:s databas.

14 § Polismyndigheten ska, efter samråd med lokalt samordningsansvarig inom NVR, godkänna ett lämpligt antal kontaktpersoner för varje ansvarsområde enligt 11 §.

Allmänna råd

Antalet kontaktpersoner per ansvarsområde bör i normalfallet inte överstiga fem stycken.

Eftersöksjägare

15 § Med en eftersöksjägare avses en person som, via NVR regionalt, frivilligt åtagit sig och av polismyndigheten blivit godkänd för att stå till förfogande för eftersök enligt 40 § jaktförordningen (1987:905) och som uppfyller kompetenskraven i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2002:18) samt är registrerad i NVR:s databas.

16 § Med ett eftersöksekipage avses en eftersöksjägare med hund.

En eftersökspatrull ska bestå av ett eftersöksekipage och ytterligare minst en eftersöksjägare.

Vid eftersök där snödjup, andra väderleksförhållanden eller terrängförhållanden avsevärt försvårar att hund används får eftersöksjägaren avgöra om hund ska medföras eller inte.

17 § Polismyndigheten ska, efter samråd med lokalt samordningsansvarig inom NVR, godkänna ett lämpligt antal eftersöksekipage för varje ansvarsområde enligt 11 §.

Det är polismyndigheten som bedömer behovet av och beslutar om lämpligt antal eftersöksekipage för respektive ansvarsområde. Vid bedömningen av behovet bör hänsyn tas till bl.a. att det finns ett tillräckligt antal eftersöksekipage för att upprätthålla dygnstäckning, kompetens för respektive viltslag, ansvarsområdets storlek och uppskattad arbetsbelastning.

Anlitad jakträttshavare

18 § Med anlitad jakträttshavare avses en markägare, av markägaren anlitad eller annan jakträttshavare som, via NVR regionalt, frivilligt åtagit sig och av polismyndigheten blivit godkänd för att stå till förfogande för eftersök enligt 40 § jaktförordningen (1987:905) som börjar i eget jaktområde och som uppfyller kompetenskraven i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2002:18) samt är registrerad i NVR:s databas.

En anlitad jakträttshavare behöver inte stå till förfogande för andra eftersöksuppdrag än sådana som börjar i eget jaktområde, dock ska han eller hon fullfölja ett påbörjat eftersök även om det fortsätter över annans jaktområde.

Godkännande och utslutning

19 § Innan polismyndigheten godkänner en av NVR regionalt föreslagen person för uppdrag som kontaktperson, eftersöksjägare eller anlitad jakträttshavare enligt 18 § ska polismyndigheten göra en bedömning av om denne innehar tillräcklig kompetens och med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig för uppdraget.

Bestämmelser om polismyndighets rätt att få ut uppgifter ur belastningsregistret i ärenden om uppdrag vid myndigheten finns i 10 § första stycket 4 förordningen (1999:1134) om belastningsregister.

Polismyndigheten ska, som ett krav för att godkänna en person för uppdrag enligt första stycket, kontrollera att denne genom medlemskap i jägarorganisation eller privat, innehar gällande ansvars- och olycksfallsförsäkring.

Allmänna råd

Polismyndighetens bedömning av en föreslagen persons lämplighet för ett uppdrag enligt 19 § bör omfatta inte bara personens sakliga kompetens. I bedömningen bör vägas in att personen utför uppdrag åt polismyndigheten och är att betrakta som en representant för en viss del av polisverksamheten. Särskild vikt bör därför läggas vid personens allmänna laglydnad, men även vid att denne under sitt uppdrag förväntas uppträda och genomföra detta på ett lämpligt sätt. Polismyndigheten bör ställa som krav att en utsedd person är samarbetsvillig och att denne tjänstvilligt åtar sig utpekade uppdrag samt deltar i utbildningar och möten som anordnas av polismyndigheten. Eftersöksuppdrag kan ofta behöva genomföras under besvärliga väderleks- och terrängförhållanden. Det bör därför även göras en bedömning av om personen har tillräcklig hälsa och kroppskrafter för uppdraget.

Även beträffande länsansvarig och samordningsansvarig lokalt inom NVR bör polismyndigheten göra en bedömning av personens lämplighet som samarbetspart, dock utan att det i dessa fall kan bli fråga om någon ingående kontroll genom t.ex. slagningar i belastningsregistret.

20 § Om polismyndigheten bedömer att en kontaktperson, eftersöksjägare eller anlitad jakträttshavare enligt 18 § inte längre har kompetens eller med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är olämplig för uppdraget ska polismyndigheten utesluta denne från vidare uppdrag.

Allmänna råd

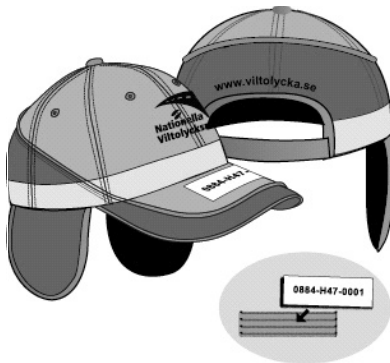
Har polismyndigheten beslutat att utesluta en person från vidare uppdrag bör NVR regionalt underrättas om åtgärden. Dock bör i det sammanhanget noteras att vissa uppgifter som kan ligga till grund för en sådan bedömning kan omfattas av bestämmelser om sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Utrustning

21 § Bestämmelser om minimikrav på klädsel för eftersöksjägare finns i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2002:18). Av föreskrifterna följer att en eftersöksjägare vid utförandet av sitt uppdrag ska bära väst försedd med reflex, länsbokstav och identifikationsnummer på ryggen samt huvudbonad.

22 § Klädseln ska innehålla följande plagg med följande utformning.

- **Keps** med öronlappar i fluorescerande polyester i gult och orange samt reflexer. Kepsens front ska vara försedd med ID-nummer på löstagbar korboretikett samt NVR:s logotyp.

- **Väst** med dragkedja och kort ärm i fluorescerande polyester i gult och orange samt reflexer. Fram- och baksida ska vara försedda med texten "VILTOLYCKA". Framsidan ska vara försedd med NVR:s logotyp och

baksidan med ID-nummer på löstagbar kardborretikett. Västens ärmar ska vara försedda med reflexer och slitsar med kardborrband.

RPSFS 2010:6

- **Benreflex** i fluorescerande elastik i gult och orange samt försedd med NVR:s logotyp.

23 § Hund som medförs vid platsbesök och eftersök ska bära halsband med följande utformning.

- **Halsband** i fluorescerande gult och orange och reflex samt försedd med NVR:s logotyp.

24 § Polismyndigheten ska låna ut sådan utrustning som sägs i 22 och 23 §§ till utsedda kontaktpersoner, eftersöksjägare samt anlitade jakträttshavare enligt 18 §.

Kontaktpersoner, eftersöksjägare och anlitade jakträttshavare enligt 18 § ska bära klädseln som en enhet. Klädseln och halsband får användas endast under uppdrag som polismyndigheten beslutat om.

Utrustningen ska återtas när uppdraget att ingå i polismyndighetens eftersöksorganisation upphör.

Allmänna råd

Utöver utrustning som sägs i 22 och 23 §§ bör polismyndigheten inte tillhandahålla annan utrustning åt kontaktpersoner, eftersöksjägare eller anlitade jakträttshavare än sådan som rekommenderas av NVR. Polismyndigheten bör upplysa om att sådan utrustning får användas endast under uppdrag som polismyndigheten beslutat om och att utrustningen ska återlämnas när uppdraget att ingå i polismyndighetens eftersöksorganisation upphör.

25 § Polismyndigheten ska beställa sådan utrustning som sägs i 22 och 23 §§ av Rikspolisstyrelsen.

Eftersök och platsbesök

Beslut om eftersök

26 § En anmälan om sammanstötning mellan motorfordon och vilt enligt 40 § jaktförordningen (1987:905) samt beslut om eftersök av sådant vilt ska dokumenteras i en händelserapport (HR) i systemet STORM eller på formulär *Trafikolycka/Motorfordon-Vilt* (RPS 226.1) och ett HR-nummer ska anges i formuläret. Om endast ett HR upprättas ska det innehålla motsvarande uppgifter som i formulär *Trafikolycka/Motorfordon-Vilt* (RPS 226.1).

27 § Polismyndigheten ansvarar för att händelserapporten eller formuläret *Trafikolycka/Motorfordon-Vilt* (RPS 226.1) diarieförs i trafikdiariet (T-diarier), med angivande av nationella brottskoder för trafikskadat vilt. Aktuellt HR-nummer ska anges i anteckningsfältet.

28 § Fattar polismyndigheten beslut om eftersök av vilt enligt 40 § andra stycket jaktförordningen (1987:905) ska en kontaktperson inom vars ansvarsområde sammanstötningen har skett ges i uppdrag att fördela eftersöksuppdraget till lämpligt eftersöksekipage eller sådan anlitad jakträttshavare som sägs i 18 §. Polismyndigheten ska i samband med att kontaktpersonen ges uppgiften ange händelserapportens nummer (HR).

29 § En kontaktperson, som tillika är eftersöksjägare, får endast i undantagsfall själv genomföra ett eftersöksuppdrag som polismyndigheten beslutat om enligt 28 § och detta endast om det inte får till följd att kontaktpersonen därigenom inte kan följa upp pågående eftersöksuppdrag eller stå till polismyndighetens förfogande för att fördela ytterligare uppdrag.

Allmänna råd

Exempel på när det i undantagsfall kan vara motiverat att en kontaktperson, som tillika är eftersöksjägare, själv åtar sig att genomföra eftersöket kan vara att det inte finns något annat eftersöksekipage till-

gängligt eller att det av uppgifter från en kontaktad eftersöksjägare framgår att det för ett sådant ekipage skulle krävas orimligt lång tid att inställa sig vid olycksplatsen.

30 § Om polismyndigheten bedömer att ett eftersök inte ska genomföras ska en notering om detta göras i händelserapporten eller på formulär *Trafikolycka/Motorfordon-Vilt* (RPS 226.1).

Allmänna råd

Det bör noteras att bestämmelserna i 26 a § jaktlagen (1987:259) och 40 § första stycket jaktförordningen (1987:905) inte innebär att polismyndigheten alltid ska genomföra ett eftersök i de fall det gjorts en anmälan om sammanstötning mellan motorfordon och vilt. Polismyndigheten får utifrån omständigheterna i det enskilda fallet göra en bedömning av om ett eftersök är nödvändigt och möjligt att genomföra.

Anmälares uppgifter om t.ex. viltart, antal vilt, iakttagbara skador på viltet och omfattningen av fordonsskador bör till viss del kunna ligga till grund för en sådan bedömning. Anmälaren kan emellertid i många fall sakna möjlighet att lämna en fullständig och riktig redogörelse av händelsen och dess följder. Om det inte med ledning av anmälares uppgifter kan säkerställas att ett eftersök inte är nödvändigt, bör polismyndigheten skyndsamt vidta åtgärder för att få till stånd ett platsbesök eller ett eftersök.

Innan polismyndigheten beslutar att ett eftersök inte ska genomföras bör samråd ske med en kontaktperson. Skäl för ett sådant beslut kan vara att det är uppenbart att viltet är dött eller att det på grund av rådande väderlek utgör en betydande säkerhetsrisk för en eftersöksjägare att genomföra ett eftersök.

Beslut om platsbesök

31 § Om viltet uppgetts vara kvar på platsen för sammanstötningen eller om det behövs av annan anledning ska polismyndigheten ge kontaktpersonen i uppdrag att göra ett platsbesök, för att avgöra om viltet är dött eller för att avliva det eller, i de fall viltet inte är kvar på platsen, ombesörja att ett eftersök genomförs av lämpligt eftersöksekipage eller sådan anlitad jakträttshavare som sägs i 18 §. Andra skäl till att göra platsbesök än att viltet är kvar på platsen kan vara för att fastställa olycksplatsen, avgöra om sammanstötning skett med flera djur eller vilken djurart som sammanstötningen skett med.

Allmänna råd

Även när kontaktpersonen använder hund för någon av de i 31 § beskrivna åtgärderna är det att betrakta som ett platsbesök. Bestämmelsen innebär att det är först när kontaktpersonen anlitar ett eftersöksekipage eller själv, i de fall kontaktpersonen tillika är eftersöksjägare, vidtar åtgärder för att spåra eller söka efter djuret utanför vägområdet som ett eftersöksuppdrag påbörjas.

32 § En kontaktperson, som tillika är eftersöksjägare och som vid ett platsbesök bedömt att ett eftersök behöver genomföras, får själv genomföra eftersöksuppdraget, under förutsättning att en för ändamålet lämplig hund används och det inte får till följd att kontaktpersonen därigenom inte kan följa upp andra pågående eftersöksuppdrag eller stå till polismyndighetens förfogande för att fördela ytterligare uppdrag. Innan eftersöksuppdraget påbörjas ska uppdraget anmälas till en annan kontaktperson, som övertar ansvaret för underrättelser och uppföljning med anledning av uppdraget.

Av Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2002:18) framgår att en hund som ingår i ett eftersöksekipage ska vara särskilt tränad för ändamålet och ha dokumenterat särskilt goda egenskaper att följa en skadad individ av den art eftersöket avser.

Åtgärder vid eftersök

33 § I polismyndighetens dokumentation av beslut om eftersök ska, i förekommande fall, antecknas uppgift om särskilda villkor för eftersöksuppdragets genomförande.

Av Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2002:18) framgår vilka skjutvapen som är lämpliga att använda vid eftersök. Dock får enhandsvapen, oavsett kaliber, inte tillåtas vid platsbesök eller eftersök som avses i denna författning.

Om annat vapen än skjutvapen har använts för att avliva ett skadat vilt ska detta dokumenteras särskilt i viltolycksrapporten i NVR:s databas.

Allmänna råd

Ett beslut om att ett eftersök ska genomföras innefattar en rätt att genomföra spårning och avlivning av viltet på andra tider och på andra jaktområden än som annars är tillåtet. Med särskilda villkor för eftersöket avses att polismyndigheten kan besluta om att eftersöket får bedrivas med andra metoder och medel än som annars är tillåtet. Eftersöksjägaren bör dock, utan särskilt beslut från polismyndigheten, med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet själv få avgöra om eftersöket behöver ske från motordrivet fordon eller med hjälp av lampor eller om avlivning av viltet ska ske med annat lämpligare vapen än skjutvapen.

34 § Om ett eftersök avser björn, varg, järv eller lo ska polismyndigheten i första hand kontakta länsstyrelsen för att undersöka möjligheten att anlita de hundekipage som länsstyrelsen rekommenderar för att eftersöka och avvisa rovdjur.

35 § Om de hundekipage som länsstyrelsen rekommenderar inte kan anlitas för eftersök av björn, varg, järv eller lo ska eftersöket genomföras av en eftersökspatrull. Detsamma gäller, om det är motiverat, när eftersöket avser vildsvin.

Av Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2002:18) framgår kompetenskrav för eftersök av björn, varg, järv eller lo.

Allmänna råd

Beträffande eftersök av vildsvin kan det vara motiverat att använda en eftersökspatrull när eftersöket avser vuxna djur eller djur i flock.

36 § Vill en anlitad jakträttshavare som sägs i 18 § genomföra ett eftersök som börjar i eget jaktområde, ska kontaktpersonen, om det är lämpligt, ge honom eller henne i uppdrag att genomföra eftersöket.

Av uppdraget till jakträttshavaren ska framgå att eftersöket ska genomföras även om eftersöket sker över annans jaktområde och att resultatet av eftersöket ska återrapporteras till kontaktpersonen.

Om jakträttshavaren avstår från att genomföra eftersöket eller inte kan anträffas, ingår i kontaktpersonens uppdrag att utse lämpligt eftersöksekipage för att genomföra eftersöket.

Allmänna råd

I de fall det övervägs att ge en anlitad jakträttshavare som sägs i 18 § i uppdrag att genomföra eftersöket måste iaktas att djurskyddsintresset får anses komma främst och att det förutsätter att eftersöksåtgärder kan sättas in utan onödigt dröjsmål.

37 § Kontaktpersonen ska om möjligt underrätta berörd markägare eller jakträttshavare om att polismyndigheten har beslutat att ett eftersök kommer att genomföras på dennes mark.

En underrättelse behöver inte lämnas om markägaren eller jakträttshavaren tidigare skriftligen meddelat polismyndigheten om att han eller hon inte vill eller behöver bli underrättad. En underrättelse behöver inte heller lämnas om jakträttshavaren redan fått en förfrågan som sägs i 36 §.

Allmänna råd

Syftet med underrättelsen är enbart att informera markägaren eller jakträttshavaren om att ett eftersök kommer att genomföras på hans eller hennes mark. Normalt bör inte krävas att fler än ett försök till kontakt med berörd markägare eller jakträttshavare genomförs. Dock är det under allmän jakttid särskilt angeläget att kontakta markägaren eller jakträttshavaren för att upplysa om att ett eftersök kommer att genomföras. Vid bedömningen av hur många kontaktförsök som ska genomföras bör vägas in att djurskyddsintresset får anses komma i första hand.

38 § En kontaktperson, eftersöksjägare och anlitad jakträttshavare som sägs i 18 § ska vid utförandet av sitt uppdrag medföra en preliminär viltolycksrapport, av vilken ska framgå uppgifter om polismyndighetens beslut om platsbesök eller eftersök, samt kunna styrka sin identitet.

39 § Innan ett anträffat skadat vilt avlivas med skjutvapen inom ett detaljpanelagt område eller vid större vägar ska polismyndigheten underrättas för

att bedöma om det är nödvändigt att viltet avlivas omedelbart eller om polis först ska sändas till platsen.

Allmänna råd

Vid avlivning av vilt inom detaljplanelagt område bör polismyndigheten göra en bedömning av om en person som har särskilt uppdrag av kommunal nämnd som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet för jakt inom samlad bebyggelse (kommunal jägare) bör anlitas för att avliva viltet.

För att förkorta lidandet för ett anträffat skadat vilt är det oftast nödvändigt att viltet avlivas vid anträffandet. Av hänsyn till säkerheten för allmänheten är det dock angeläget att polismyndigheten först gör en bedömning av om polis ska sändas till platsen för att upprätta avspärningar eller vidta andra säkerhetsåtgärder.

Också i de fall eftersök genomförs på eller invid en väg bör polismyndigheten, med hänsyn tagen till trafiksituationen och säkerheten för trafikanter och eftersöksekipage, göra en bedömning av om polis ska sändas till platsen.

Bistånd från jakträttshavare

40 § Om en älg eller hjort har skadats av någon annan anledning än påskjutning och till följd av detta dött eller avlivats under fredningstid får djuret, enligt 34 § andra och tredje styckena jaktförordningen (1987:905), behållas av jakträttshavaren eller viltvårdsområdesförening, om de har hjälpt till med att vid behov spåra och avliva djuret eller ta hand om det.

Enligt 34 § fjärde stycket gäller detsamma som sägs i 34 § andra och tredje styckena även i fråga om älg eller hjort som under fredningstid har avlivats eller fångats enligt 30 eller 40 § jaktförordningen.

Allmänna råd

Bestämmelsen innebär att en jakträttshavare eller viltvårdsområdesförening, som inte fått i uppdrag av polismyndigheten att genomföra ett eftersök i samband med sammanstötning mellan älg eller hjort och ett motorfordon, kan bistå polismyndigheten med andra åtgärder, som t.ex. hjälp åt eftersöksekipage med spårning, vägvisning eller att ta hand om viltet. Det är polismyndigheten som bedömer om det finns ett behov av att få hjälp från jakträttshavaren eller viltvårdsområdesföreningen med sådana åtgärder. Vid behov kan bedömningen göras i samråd med en kontaktperson. Polismyndighetens begäran om bistånd av jakträttshavaren eller viltvårdsområdesföreningen bör dokumenteras.

Avslut, avbrytande och återupptagning av eftersök

41 § Ett eftersök är avslutat när

1. viltet påträffas dött,
2. viltet påträffas skadat och, vid behov, avlivats,
3. viltet påträffas oskadat eller har skador som inte kräver att det avlivas,

4. viltet inte kan anträffas, eller
5. polismyndigheten i annat fall beslutar att eftersöksuppdraget ska avslutas.

42 § Om eftersöksjägaren, en anlitad jakträttshavare som sägs i 18 § eller kontaktpersonen gör bedömningen att eftersöket måste avbrytas får det återupptas vid annan tidpunkt eller fullföljas av annat eftersöksekipage, utan att polismyndigheten fattar nytt beslut om eftersök.

Ett avbrutet eftersök ska återupptas eller fullföljas av annat eftersöksekipage senast nästkommande dygn. Om även ett återupptaget eftersök avbryts, ska polismyndigheten kontaktas innan ett nytt eftersök får genomföras.

Vad som sägs i första stycket gäller inte vid eftersök av björn, varg, järv eller lo. Om ett sådant eftersök avbryts ska polismyndigheten underrättas, för beslut om eftersöket ska återupptas vid annan tidpunkt eller fullföljas av annan eftersökspatrull.

Om ett eftersök avbryts för att återupptas vid annan tidpunkt eller fullföljas av annat eftersöksekipage, ska markägaren eller jakträttshavaren om möjligt underrättas om åtgärden.

Allmänna råd

I vissa fall kan ett fortsatt eftersök öka eller förlänga djurets lidande och detta särskilt om det råder svåra terräng- eller väderleksförhållanden. Om eftersöket pågått under en längre tid utan resultat eller eftersöksjägaren eller en anlitad jakträttshavare som sägs i 18 § gör bedömningen att det inte finns någon rimlig möjlighet till framgång med att spåra upp och avliva viltet, kan det därför bli aktuellt att göra en bedömning av om eftersöket ska avslutas definitivt, fullföljas av annat eftersöksekipage eller avbrytas och återupptas vid annan tidpunkt.

En avvägning måste också göras mellan intresset av att förkorta djurets lidande och säkerheten för anlitad eftersöksekipage. Vid säkerhetsbedömningen bör läggas stor vikt vid rådande väderlek samt sikt- och terrängförhållanden. Ytterligare vägledning om när ett eftersök bör avbrytas av djurskyddsskäl finns i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2002:18).

Vid tveksamhet om ett avbrutet eftersök ska återupptas vid annan tidpunkt eller fullföljas av annat eftersöksekipage bör samråd ske med polismyndigheten.

Under tid när allmän jakt är tillåten i området är det särskilt angeläget att kontakta markägaren eller jakträttshavaren för att upplysa om att ett eftersök avbrutits och kommer att återupptas vid annan tidpunkt eller fullföljas av annat eftersöksekipage.

Återrapportering

43 § När ett eftersöksuppdrag är avslutat ska eftersöksjägaren lämna en muntlig återrapportering till kontaktpersonen. Därefter ska kontaktpersonen eller eftersöksjägaren återrapportera resultatet av ett genomfört eftersök till polismyndigheten genom en viltolycksrapport i NVR:s databas. Kontaktpersonen ska kontrollera uppgifterna i viltolycksrapporten och avsluta ärendet.

Om en kontaktperson, som tillika är eftersöksjägare, själv genomfört eftersöket ska återrapporteringen göras till annan kontaktperson.

Har endast platsbesök genomförts ska kontaktpersonen återrapportera vidtagna åtgärder genom en viltolycksrapport i NVR:s databas.

44 § Om en eftersöksjägare eller anlitad jakträttshavaren som ensam genomför ett eftersök inte återrapporterar till kontaktpersonen inom förväntad tid ska kontaktpersonen om möjligt kontakta denne. Om kontakt inte kan etableras ska kontaktpersonen skyndsamt meddela polismyndigheten.

Allmänna råd

Med hänsyn till säkerheten bör kontaktpersonen komma överens med eftersöksjägaren eller anlitad jakträttshavare om att inom lämplig tid höra av sig till kontaktpersonen.

Åtgärder med avlivat vilt

45 § Kontaktpersonen ska om möjligt underrätta jakträttshavaren för det område där viltet har avlivats eller anträffats avlidet samt dokumentera vilka kontaktförsök som gjorts. Även för det fall viltet inte har anträffats ska jakträttshavaren om möjligt underrättas.

Har björn, varg, järv, lo, utter eller örn avlivats eller påträffats avlidet ska kontaktpersonen underrätta polismyndigheten för beslut om vad som ska ske med viltet. Detsamma gäller om älg eller hjort har avlivats eller påträffats avlidet, om jakträttshavaren inte kan anträffas.

Allmänna råd

Syftet med en underrättelse enligt 45 § är i första hand att ge jakträttshavaren eller markägaren möjlighet att ta hand om viltet för det fall viltet tillfaller honom eller henne. Normalt bör i sådant fall krävas att flera försök till kontakt med berörd jakträttshavare genomförs. Vid bedömningen av hur många kontaktförsök som ska genomföras och inom vilken tidsperiod detta ska ske, bör hänsyn tas till bl.a. rådande väderleksförhållanden, temperatur och om viltet är urtaget.

I fråga om rådjur, mufflonfår eller vildsvin bör underrättelsen till jakträttshavaren begränsas till att kontaktpersonen informerar jakträttshavaren om att viltet avlivats eller påträffats dött och var viltet finns.

46 § Bestämmelser om statens vilt finns i 25 § jaktlagen (1987:259) och 33–38 §§ jaktförordningen (1987:905).

47 § Av 34 § andra och tredje styckena jaktförordningen (1987:905) följer att älg och hjort som under fredningstid skadats av någon annan anledning än påskjutning och till följd av detta dött eller avlivats får behållas av jakträttshavare eller en viltvårdsområdesförening, om de har hjälpt till med att vid behov spåra och avliva djuret eller ta hand om det.

Ytterligare bestämmelser om hur det ska förfaras med ett statens vilt finns i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2002:18).

Allmänna råd

När djuret är fredat

Bestämmelserna i 34 § andra och tredje styckena jaktförordningen (1987:905) innebär att älg och hjort, som under fredningstid påträffats dött eller avlivats vid ett eftersök efter sammanstötning med motorfordon, får behållas av jakträttshavaren eller viltvårdsområdesföreningen, under förutsättning att de vid behov hjälpt ett eftersöksekippage med t.ex. spårning eller vägvisning. Som framgår av 40 § dessa föreskrifter är det polismyndigheten som bedömer om det finns ett behov av att få hjälp från jakträttshavaren eller viltvårdsområdesföreningen med sådana åtgärder.

Om jakträttshavare eller viltvårdsområdesförening inte har bistått polismyndigheten på det sätt som anges i 34 § andra och tredje styckena jaktförordningen finns bestämmelser om vem djuret ska tillfalla i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2002:18).

När djuret inte är fredat

Enligt 10 § jaktlagen (1987:259) ingår i jakträtten rätt att tillgodogöra sig vilt som dödats i något annat sammanhang än vid jakt, om inte annat följer av jaktförordningen. I 33 § jaktförordningen ges bestämmelser om vilt som, under fredningstid, är statens vilt och som därför är undantagna från tillämpningen i 10 § jaktlagen. Bestämmelserna sammanfattas medför att ett rådjur, mufflonfår eller vildsvin, som påträffas dött eller avlivats i samband med ett eftersök efter sammanstötning med motorfordon, tillfaller jakträttshavaren oavsett om det är fredningstid eller inte.

Även beträffande bl.a. älg och hjort följer av 10 § jaktlagen att djuret tillfaller jakträttshavaren, om det under tid när det inte är fredat har påträffats dött eller avlivats i samband med ett eftersök efter sammanstötning med motorfordon.

48 § Polismyndighetens beslut om åtgärder med avlivat vilt ska dokumenteras i en händelserapport (HR) eller på formulär *Trafikolycka/Motorfordon-Vilt* (RPS 226.1).

49 § Har björn, varg, järv eller lo påskjutits eller avlivats ska polismyndigheten snarast underrätta länsstyrelsen om åtgärden.

Ersättning

50 § Utbetalningsunderlag respektive fakturaunderlag för polismyndighetens beslut om ersättning till anlitad kontaktperson, eftersöksjägare och anlitad jakträttshavare enligt 18 § ska, tillsammans med viltolycksrapport, hämtas ur NVR:s databas.

Polismyndigheten ska kontrollera underlagets uppgifter mot T-diarieförda uppgifter i HR eller formulär *Trafikolycka/Motorfordon-Vilt* (RPS 226.1).

Bestämmelser om ersättningsnivåer finns i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2002:18).

Allmänna råd

För att rätt ersättning ska kunna utbetalas till eftersöksjägare och anlitade jakträttshavare enligt 18 § är det av avgörande betydelse att de själv eller via kontaktpersonen lämnar en viltolycksrapport om genomfört eftersök i NVR:s databas och att kontaktpersonen därefter kontrollerar uppgifterna i viltolycksrapporten och avslutar ärendet.

Åtgärder med vilt i andra fall än sammanstötning med motorfordon

Djur som är farliga eller orsakar avsevärd skada

51 § Om ett vilt djur orsakar avsevärd skada eller om det kan antas vara farligt för människors säkerhet, får polismyndigheten, enligt 9 § första stycket jaktlagen (1987:259), låta avliva djuret, om det inte finns någon annan tillfredsställande lösning.

Allmänna råd

Bestämmelsen är avfattad på så sätt att polismyndigheten i första hand ska försöka vidta andra lämpliga åtgärder, innan beslut får fattas om att djuret ska avlivas. Det torde innebära att polismyndigheten först måste göra en bedömning av om andra åtgärder är lämpliga att vidta, såsom att försöka skrämma bort djuret. Det kan bli aktuellt om t.ex. en björn befinner sig inom ett tätbebyggt område och därigenom utgör en fara för människors säkerhet. Ett annat exempel är om ett vilt djur utgör ett hot mot trafiksäkerheten genom att det tagit sig förbi ett viltstängsel och riskerar att komma ut i vägbanan.

Eftersom det är fråga om myndighetsutövning är utgångspunkten att polismyndigheten ska genomföra åtgärden med egen personal eller med hjälp av en jägare som biträder närvarande polis för att verkställa åtgärden med att skrämma bort eller avliva ett vilt djur. En jägare som hjälpt polismyndigheten med att spåra ett vilt djur, som kan antas vara farligt för människors säkerhet, i syfte att skrämma bort det eller avliva det kan enligt 40 a § andra stycket jaktförordningen (1987:905) erhålla ersättning för sina kostnader ur viltvårdsfonden. Underlag för kostnaden inges i annan ordning än den som gäller enligt 42 § dessa föreskrifter, genom att en faktura eller räkning tillställs polismyndigheten.

Ett alternativ till den i andra stycket beskrivna ordningen är att polismyndigheten tecknar avtal med särskilt utpekade fysiska personer, som får i uppdrag att genomföra åtgärder som beslutas med stöd av 9 § första stycket jaktlagen (1987:259) och som i annat fall skulle ha utförts av myndighetens egen personal. Ett sådant avtal måste ges den formen att det klart framgår att det är fråga om en osjälvständig upp-

dragstagare som personligen står till förfogande för att under arbetsledning av en behörig befattningshavare vid polismyndigheten verkställa specifika åtgärder som myndigheten beslutar om. Det är dock viktigt att notera att ett uppdragsavtal kan få arbetsrättsliga konsekvenser som noggrant måste övervägas och polismyndigheten bör samråda med Rikspolisstyrelsen innan ett sådant avtal träffas.

Vilt som lider

52 § Av 40 b § jaktförordningen (1987:905) framgår att om frilevande vilt anträffas så skadat eller i sådan belägenhet att det av djurskyddsskäl snarast bör avlivas, får djuret avlivas även om det är fredat eller om avlivningen sker på annans mark.

Enligt 36 § jaktförordningen ska den som dödat ett sådant djur som sägs i 33 § första stycket jaktförordningen, snarast möjligt anmäla händelsen till närmaste polismyndighet. Detsamma gäller i fråga om älg eller hjort när djuret är fredat.

Allmänna råd

Bestämmelsen i 40 b § jaktförordningen (1987:905) torde inkludera situationer då skadan har uppstått vid en sammanstötning mellan motorfordon och vilt och situationer då skadan har uppstått genom naturliga händelser. Bestämmelsen innebär att envar som anträffar ett sådant skadat frilevande vilt äger rätt att avliva det. Således får t.ex. föraren av ett motorfordon avliva ett skadat vilt som finns kvar på platsen för sammanstötningen, under förutsättning att viltet är så skadat eller i en sådan belägenhet att det av djurskyddsskäl snarast bör avlivas. Avlivningen måste dock ske på ett från djurskyddssynpunkt godtagbart sätt.

Bestämmelsen torde i sig inte medge någon rätt att eftersöka viltet. Om skadan har uppstått i samband med att viltet blivit påkört av ett tåg eller skadats av naturliga orsaker, medger bestämmelsen således inte att viltet får eftersökas. Inte heller polismyndigheten får genomföra ett eftersök av viltet i en sådan situation. För polismyndigheten en anmälan om ett anträffat skadat vilt som inte har samband med en sammanstötning med motorfordon, bör därför i första hand aktuell markägare eller jakträttshavare kontaktas.

Om en eftersöksjägare frivilligt åtar sig att avliva det anträffade djuret, bör observeras att det inte är att betrakta som ett eftersöksuppdrag från polismyndigheten, att ersättning därför inte ska utgå och att någon viltolycksrapport inte ska upprättas i NVR:s databas.

Statens vilt som omhändertagits, påträffats dött eller dödats

53 § Enligt 36 § jaktförordningen (1987:905) ska den som omhändertagit, påträffat ett dött eller vid annat än tillåten jakt dödat ett djur av sådan art som sägs i 33 § första stycket jaktförordningen, snarast möjligt anmäla händelsen till närmaste polismyndighet, oberoende av vem djuret tillfaller. Detsamma gäller i fråga om älg eller hjort när djuret är fredat.

När en polismyndighet mottagit en anmälan enligt 36 § jaktförordningen, ska den, enligt 38 § samma förordning, se till att djuret tas omhand.

Allmänna råd

Bestämmelserna sammantaget innebär att om polismyndigheten får en anmälan om att t.ex. björn, varg, järv, lo, myskoxe, utter eller örn dödas vid en sammanstötning med ett motorfordon eller spårbunden trafik, ska polismyndigheten se till att djuret tas omhand. Om djuren är fredade tillfaller de, enligt Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2002:18), staten och beträffande varg, björn, järv eller lo bör de överlämnas till Statens veterinärmedicinska anstalt och i fråga om övriga arter enligt 33 § första stycket jaktförordningen till Naturhistoriska riksmuseet.

Är djuret inte fredat tillfaller det jakträttshavaren i enlighet med 10 § jaktlagen (1987:259). Kan eller vill denne inte ta hand om djuret bör det tas omhand på samma sätt som sägs i första stycket.

Omfattar en anmälan älg eller hjort under fredningstid tillfaller djuret staten, med de undantag som följer av 34 § andra och tredje styckena jaktförordningen (1987:905). Polismyndigheten bör i första hand kontakta jakträttshavaren för att undersöka om denne vill ta hand om djuret. I annat fall kan djuret överlåtas till annan eller destrueras.

Bestämmelsen i 36 § jaktförordningen omfattar inte rådjur, vildsvin eller mufflonfår.

Lokala föreskrifter

Allmänna råd

Polismyndigheten bör i lokala föreskrifter meddela de ytterligare bestämmelser som behövs för tillämpningen av denna författning. Särskild vikt bör därvid läggas vid frågor om beslutsbefogenheter, rutiner för diarieföring och underrättelser till kontaktpersoner, eftersöksjägare och markägare eller jakträttshavare. Vidare att det finns rutiner för underrättelser till länsansvarig inom polismyndigheten om en anlitad kontaktperson, eftersöksjägare eller anlitad jakträttshavare misstänks eller dömts för brott eller fått sitt vapen omhändertaget eller sitt tillstånd att inneha skjutvapen återkallat.

1. Denna författning träder i kraft den 1 juli 2010.
2. Vad som föreskrivs i 6 och 7 §§ träder i kraft den 1 juli 2011.

På Rikspolisstyrelsens vägnar

BENGT SVENSON

Lars Sävberger
(Polisavdelningen)

